

PRZESZ KASZUBSKO

PISKI DOKUMENT KASZUBSKIEGO

"Przesz Kaszubska" wychodzi trzy razy w tygodniu. Dodatek dla rodziny kaszubskiej, "Czech" ukazuje się w każdym numerze czwartkowym. — Prenumerata podstawowa i pod opieką redakcji 50.— zł, prenumerata pocztowa należy oddawać od 1 do 18 każdego miesiąca. — Cena pojedynczego numeru 4.— zł.

Redaktor Naczelny: Ignacy Stutenberg, przyjmuje w środy i soboty od godz. 10-12.
Redaguje Kolegium. Wydawca: Spółz. Wydawn. "Przesz Kaszubska".
Adres Redakcji i Administracji: Wejherowo, Rynek 7. — Skrzynka Pocztowa nr. 50, Telefon 68.

Rok X

Wejherowo — środa 4 czerwca 1947

Nr 58

Zobrad Sejmu Ustawodawczego

Ustawa o zezwoleniach na prowadzenie działalności handlowej

WARSZAWA (PAP). Poniedziałkowe posiedzenie plenarne Sejmu otworze zosłowo o godzinie 11.30 z ośmieniem, wyńkłym z przedłużania się prac komisji sejmowych. W związku z tym nastąpiły przesunięcia w porządku dziennym i jako punkt pierwszy łba rozprawy sprawozdanie komisji przy mysłowej o projekcie ustawy o zezwoleniach na prowadzenie działalności handlowej. Referował przewodniczący komisji poseł Obręcka (PPS).

Referent stwierdził, iż ustawa ma zadanie zwalczania spekulacji, handlu pokiego i leucakowskiego.

Ustawa przynosi się też do ograniczenia nie nadzoru obywateli nadmiernego pedu do handlu — pozostawiając z okresu okupacji. Pewien procent ludzł skłnie się dzięki temu do bardziej produktywnych działalności gospodarczej. Poseł Obręcka wnosi w imię komisji o przyjęcie ustawy w brzmieniu. Rządowym oraz zgłasza dżderal komisji, wzywając ministra Przemysłu i Handlu do jak najrychlejszego opracowania wykonawczego.

WNIOSEK MNIEJSZOŚCI

referuje poseł Trzebiński (SP). Zgłasza on poprawkę do art. 2, że jeżeli pełen odpowiednio określonym warunkom, władza przemysłowa obowiązana jest udzielić zezwolenia.

Poseł Osięcki (PSL) uznaje za słuszną kontrolę przedsiębiorstw — ale domaga się ściślejszego sprecyzowania przepisów ustawy. Wyępuje praców zastępcie weryfikacji wszystkich istniejących przedsiębiorstw. Poseł Osięcki wypowiada się również przeciwko poprawce posła Trzebińskiego w sprawie spółdzielczości. Domaga się również wyjaśnienia sprawy terminu obowiązująca ustawa. Mówca zaszuwa, że klub PSL powtórza się do głosowania nad ustawą.

W odpowiedzi poseł Obręcka (PPS) w imieniu większości komisji występuje przeciwko zgłoszonemu poprawkom i proti o przyjęcie ustawy w brzmieniu rządowym. Poseł Frankowski (Spol. Kat. Klub Poselski) wnosi, by głosować oddzielnie nad każdą poprawką.

W głosowaniu, za poprawką posła Trzebińskiego do art. 1 głosowały kluby SP, PSL, Klub Spol.-Kat.; le same kluby głosowały za poprawką do art. 2. Poprawka do art. 5 w sprawie spółdzielczości uzyskała poparcie tylko kluby SP. W ten sposób wszystkie poprawki zostały odrzucone.

W głosowaniu za całością projektu ustawy wypowiedziały się wszystkie kluby za, wyjątkiem Klubu Polskiego Stron. Ludow., który wstrzymał się od głosowania. Wniosek o przeprowadzenie trzeciego czytania spody ka się za sprzeciwem klubu PSL — zostaje jednak przyjęty ogromną większością głosów, po czym łba przyjmuje projekt ustawy w trzecim czytaniu wszystkim głosami, oprócz głosów posłów PSL, którzy wstrzymali się od głosowania.

Posel Rajal (SL) referuje sprawozdanie komisji skarbowo-budżetowej i rolnej o rządowym projekcie ustawy o nadzorze nad wymiarem i poborem podatku gruntowego. Po rozpatrzeniu projektu ustawy komisja wnosi szereg poprawek. Poprawka do art. 8

przewiduje, że pouczry społeczeń łba powoływani przede wszystkim spośród członków Rad Narodowych oraz organizacji społecznych, działających w środowisku wiejskim.

Następna poprawka daje pełnomocnikom rządowym do spraw podatku gruntowego w porozumieniu z naczelnikiem Urzędu Skarbowego prawo przyznania osobom

zaletudnionym przy wymiarze i poborze podatku gruntowego specjalnych premii. Poseł Rajal, uzasadniając słownictwo większości komisji, stwierdza, że problem podatku gruntowego jest się ściśle z zagadnieniami ogólnej gospodarki narodowej, z odbudową zniszczonych wojennych, i realizacją 3-letniego planu gospodarczego oraz z zagadnieniami apropracji kraju. Wszystkie warstwy społeczne winny uczestniczyć w tym wysiłku. Referent podkreśla, że możliwości spłaty podatku gruntowego w naturze zapobiegają spekulacji "niemogłodem" i ułatwi chłopom wykonanie zobowiązań wobec państwa.

Problem podatku gruntowego ma wielką wagę dla finansów samorządowych, zwłaszcza gminnych i powiatowych. Poseł Rajal stwierdza, że nie ma sprzeczności między interesami najbiedszych warstw chłopskich a

interesem całego społeczeństwa, i że masy chłopskie w ogromnej swojej większości ustosunkują się pozytywnie do ustawy. Łba okłaskuje przemówienie posła Rajala.

W imieniu mniejszości komisji przemawia poseł Nowak (PSL). Mówca występuje przeciwko ustawie. Twierdzi on, że opóźnienie w ciągu podatku gruntowego spowodowane było nie brakiem i niedoścignięciem aparatu do tego powołanego a opóźnieniami w wydawaniu odpowiednich przepisów. Mówca polemizuje z twierdzeniem, jakoby dołychczono wpływ podatku gruntowego był zbyt niski, wypowiada się też przeciwko wypłaceniu premii pracownikom przy tym nadzorze zaletudnionym. Poseł Nowak wypowiada się również przeciw handlowi państwowemu. Mówca w imieniu klubu PSL wnosi o odrzucenie projektu ustawy.

Sytuacja gospodarcza Czechosłowacji

Brak sił roboczych daje się również odczuwać w ruchu budowlanym, który dołychczano nie mógł być z tego powodu rozwinięty w całej pełni. Wielu robotników budowlanych odeszło podczas wojny i po wojnie do innych zawodów, zskując słabą zaletudnioną. Tu powstaje nowy problem, jak robotnikom budowlanym zagwarantować stałe zatrudnienie bez względu na porę roku.

Głównymi dyktami znaczące, że całem uzdrowienie sytuacji należy przede wszystkim przetrwać pracowników z dz. in., które wykazują nadwyżkę pracowników o raz więcej do procesu pracy, którzy

dotychczas nie pracują. Przerosty urzędnicza wykazuje zwłaszcza administracja publiczna, której oraz urzędy samorządowe, jak powiatowe komitety narodowe oraz miejscowe komitety narodowe. Przerosty są również w ubezpieczalniwach, zakładach piennych i w niektórych przedsiębiorstwach przemysłowych. Dziennik wyraża przekonanie, że przy odpowiednim użyciu ochrony społecznej, pracowników, le-przeużycia mogą być przeprowadzone. Sprawy zajmuje się również Rada Zakładów Zawodowych oczywiście poza czynnikami rządowymi, tak że w niedługim czasie kwestia ośleściennia będzie rozwiązana.

Czechosłowacy na Kaszubach

SWARZEWKO, pow. morski. Dzień Bożego Ciała 1947 roku będzie pamiętnym dnem dla mieszkalców gminy Szrzelno i dla naszych rybaków morskich. W tym dniu będą oni podejmowali sympatycznych gości, — przedstawicieli naszych południowych sąsiadów i braci słowiańskich — pisarzy i literatów Czechosłowacji. Goście ci bawiący z rewanżową wizytą w Polsce a od dni kilkunastu na Wybrzeżu zawilią i do naszego historycznego zakątka kaszubskiego. Naszych miłych gości interesować będą nie tylko problemy gospodarcze, polityczne i inne łba czełki Polski ale niewątpliwie kaszubskie zwyczaje i obyczaje, nowa ścieja i kultura które reprezentują łba najbardziej stereotypalną i starostwością kulturę i w równej mierze na tze morze, rybactwo, łba praca i życie.

Z tego też załozenie wysłali miejscowi organizatorzy łba gołcinę z gospodarzem gminy Szrzelno wojem Działallem na czele, — którzy przygotowali następujący program

pobytu czechosłowackich gości na Kaszubach.

1. 6. godz. 10-1a przyjętowie gości na granicy gminy w Gniewszewie. Przemówienie powitane wygłosi wojem Antoni Działal. Następnie udział w nabożeństwie w kościele św. warszewskim z odświeżeniem cudownego obrazu Matki Boskiej Swarzewskiej i procesją, w której weźmie udział młodzież w strojach kaszubskich. Po nabożeństwie uderzą się goście do Wielkiej Wsi, gdzie spody obiad w jednej z chał rybaków. Po obiedzie nastąpi wyjazd na morze i pokaz łobian ryba.

Poltem przewidziana jest wycieczka do łobian morskiej w Rozewiu i wady w Łabrzejście. Głównym gościem jest niepołniony odek naszego Wybrzeża. Niekieł nastąpi podwieczorek u jednego z rybaków w Wielkiej Wsi i pożegnanie gości.

Wni wiłpmię, że pożył na Wybrzeżu i na Kaszubach będzie należał do najmilszych wspomnień naszych miłych gości. (A. B.)

— Banki węglerskie otrzymują kontrole
lerów rządowych.

Mieście Białogard, uważane — jak mówią kronikarze — za środkowe miasto krainy, też było dumne; pewne siebie, że za nic sobie nie miało propozycję Bolesława Krzywoustego o jednośnię poddania się; złożenia hołdu. I tak, też gdy posłowie tego księcia nieśli tem miastu dwiś tarcze do wyboru: białą na opanowanie pokójni; poddania się albo na

Sprawozdanie Starosty morskiego z posiedzenia P.R.N. pow. morskiego

Najważniejszym zarzutem najcięższymi punktem ostatniego posiedzenia P.R.N. był wykład Pary Narodowej, w dniu 30.01.47, że było sprawozdanie gospodarcze starosty powiatu morskiego.

Do sprawozdania tego starosta Odrzowski przystąpił ze sunieniem i zdał je rzeczowo nie upokajając dobrych wykładów, nie kryjąc rzeczy przykrej. Za to jestem na wdzięczności. Bo mimo, iż było to sprawozdanie, było ono pełne, było jako wielkie osiągnięcia a rzeczy przykre chował pod kocem. Wywołuje to ten pokłask dla sprawozdawcy, czasem niemiłosierny laury a w rzeczywistości sprawozdawca, starosta, nie mógł być. Władze wykreśliły wszystkie błędy, sprawozdawca, ciężej się, że wszystko tak pięknie nie idzie, podczas gdy rzeczywistość przed stawia się nieraz tragicznie. Wtedy trudno jest znaleźć na wiele błędów odpowiedź, nie lekceważąc a gdy się je znajduje przychodzi do dalszego wątpliwości. Długość sprawozdania, rzadkość, dła czoła, prowadzący często do samoodczucia, nau czynili się o nim w starostwie Odrzowski, za tą sprawozdaniem jest mu spole czeństwo a zapewnienie że i władze, która swoją troską o dobro społeczeństwa leży na jego widoku.

Alte wrócić do rzeczy: Sprawozdanie starosty obejmujące okres od 1 stycznia do 30 maja 1947 r., zawierające następujące najważniejsze wiadomości:

Wydział Powiatowy ma zamiar wykonać przy finansowaniu powiatu ryba rystwa, nie tylko w celu wywołania ryba rystwa, ale i w celu wywołania ryba rystwa, nie tylko w celu wywołania ryba rystwa, ale i w celu wywołania ryba rystwa.

Opisujemy się w sprawie kosztorysu budowy drogi na Helu, która zapotrzebu je ośmiu tysięcy złotych, co nie obejmuje się tu bez pomocy finansowej Państwa.

Budowl. Wydz. Pow. za pierwszy kwartał br. został wykonany z nadwyżką 97,062 zł. po stronie dochodów.

Powiat posiada liczne ośrodki przemysłowe, z których najważniejszą jest fabryka wyrobów skór podwodowych w Rumli, która będzie miała produkować 10.000 m² skóry miesięcznie.

Załatwianie spraw stałobowych przez milników domowało wielkiego uproszczenia, dzięki przeniesieniu do gmachu starostwa R.Ł. Roln. i R.Ł. Roln. (pokoje 31-33) oraz PUR i Ref. osiedleńczego.

Rolnicy nadal chętnie korzystają z usług naszej miejscowości, co oznacza pewną stabilizację stosunków rolnych.

Ref. kano-administracyjny otrzymał najwięcej doniesień w sprawie przebiegu leśnych - 83, szkolnych 83 i drogowych 53. Z uwagi na sytuację materialną szkolnictwa, zwłaszcza w dziedzinie oświaty, przysięgamy szkolną (zakładając, że w tym) stosownie kary nadal, 122 osoby skorzystały z amnestii.

Prowadzona akcja przeciw zarazez atadniczej i 10-tych św. - wykazała sta bę zrozumięcia i troski.

Starosta ma drobny przedsięwzięcie zarzą dzo wstrzymane na brak surowicy; za razra uława zresztą sama od siebie.

Ref. odbudowy wydał 117 zezwoleń na budowę domów mieszkalnych oraz sporo ilości materiałów budowlanych.

Sytuacja agrarpowicza powiatu jest bardzo poważna, zwłaszcza w dziedzinie gospo arstwa. Brak chleba jest tylko na kilka dni, a na wolnym rynku. Z tego powodu nie wolno sprzedawać żyta a jedynie pszenicę. Interwencja w tej sprawie Sp. Samop. Chłopskiej w Mln. Apowicza- ci pozostała bezskuteczna. Jedynym mo żebym sposobem rozpatrzenia tej sytuacji będzie podwyższenie jej przez rolników, za reżek zapasów zbożowych, jeśli je posiada ją, na rzecz wyżywienia miasta.

Za 45 mł. w sprawie powiatu (powo w) alkoholicznych w okresie sprawozdawczym, co daje poważny powód do troski o

zdrowie ludności a zwłaszcza młodzieży

W ramach akcji „przemysł dla wsi” powiód zakupił towarów za 81 mł. zł.

Na akcję siewną otrzymano kredyty w wys. 1,5 mł. zł.; 500 tys. na kredyty sztućce a 600 tys. na środki obrotowe. Z akcji kredytowej skorzystał w słownej mierze najbardziej, nadające się do założenia, 238 ton zbóż słownego rozprawał się Sprzeda. Roln. Handlowa.

Obadano łącznie 38.000 ha gruntu z tym że osiedlenie: ziemniaków, buraków i inne są jeszcze w toku. 4 — 5 tys. ha nie zosta- nię jednakże w tym roku obadane. Są to grunty o najmniejszej wydajności uprawy ziemniaków, nadające się do założenia, 238 ton zbóż słownego rozprawał się Sprzeda. Roln. Handlowa.

Nad sprawozdaniem starosty toczyła się ożywiona dyskusja, która przebiegła jak i podobnie, między posiedzeniem podamy w następnym numerze. (b)

Powstanie i historyczny rozwój Czerwonego Krzyża

Każda wojna okrutna, ale los żołnierzy w dawnych czasach był tym okrutniejszy, że z braku organizacji i pomocy sanit-lekarskiej, ranna żołnierze byli przez wo- gnie wzięci przez maruderów z reguły zabijani.

Były przy nim nieszczęśliwym powojnym, poprzez takowy rynek w czasie woj- nę krzyżowców, poprzez pisanie i kła- nię, ludzi uczonych o wielkim sercu w wie- ku XVI i XVII, które spowodowały w XIX, niektóre państwa i społeczeństwa cywilizowane do organizowania pomocy rannym, ale tylko w odniesieniu do włas- nych żołnierzy. Ranny niegdyś był za- kład z reguły zabijany.

Dopiero w r. 1859 młody Szwajcar Hen ryk Dunant, będąc przypadkowym obser- watorem bitwy pod Solferino i widząc dzie- dzie następnego maszyn rannych żołnierzy idące w dziesiątki tysięcy, opuszczonych przez wszystkich, zżanych na łaskę Bożą

Z wyjątkiem stanu swia i kóz, których przeżyło 974 z wojd. 45, stan wojdowa zwierzęce zmniejszył się: kóz 100 szt., bydła rogatego o 800 szt., owiec o 400 szt.

Akcja pomocy powodzianom daje sta- bę rezultaty. Zebrano 10 ton zboża i 1700 tys. zł. w gotówce.

Na Dniach Narodową wpłacono 16 mł. zł.; do jednolitej pomocy jeszcze 3 mł. 530 tys. zł.

Zwrócono dopiero 5 procent kartidży woj- nę politycznych w ub. r. rolnikom do sa- dzenia.

Nad sprawozdaniem starosty toczyła się ożywiona dyskusja, która przebiegła jak i podobnie, między posiedzeniem podamy w następnym numerze. (b)

względnie na powolne konanie, przejął się grozą tego widoku i stał się gorącym apio- tem zorganizowania pomocy rannym żołnierzom.

Przez trzy lata, w prasie codziennej i w lekarskiej, opisuje swoje przeżycia z pla- ców bitwy, a jego serdeczne, płomienne, budzące żrące w sercach czytelników wo- gnie światła, słowa spowodowały wreszcie to, że w roku 1864 kilkanaście państw pod- pisuje w Genewie konwencję, stanowiącą podstawę Czerwonego Krzyża, a mianow-icie, że ranni i chorzy obcy walczących stron jednakowo będą korzystali z opieki Czerwonego Krzyża i że personalnie pie- karskie-szpitalne nie byłyby.

W roku 1869 w Hadze, Konwencja Ge- newa została rozszerzona na obywateli szpitali i szpitali z rannymi i tak powstała Konwencja Haska.

Z wdzięczności dla Dunanta przyjęło

„Obóz wakacyjny” na Śródkowym Wschodzie

PARYŻ (PAP). Według doniesień agencji France Presse z Karu, brytyjskie władze woj- skowe postanowiły utworzyć z dniem 28-go czerwca na Cyprze wielki „obóz wakacyjny” dla sił zbrojnych na Śródkowym Wschodzie. Obóz ten zostanie rozdzielony w najwięk- szej części obojętne wojsko. Nad urzędowaniem obóz oprócz 600 jeńców nie- mieckich i 2 tysięcy robotników cypryjskich. Obóz będzie zawierał lokale restauracyjne, tereny sportowe, kino i dancing. Koszt urzę- dzenia obózu, załadowany przez minister- stwo wojny w Londynie, wyniesie około 4 milionów funtów.

Wojna religijna na południe od Delhi

PARYŻ (PAP). Agencja France Presse do- nosi z Now Delhi, że na południowy zachód od tego miasta, w rejonie Gurgaon, zacho- dło 3 dni wojny religijnej. Około 20 wosak- sioi w płomieniach. Liczne obce nie jest na- razie znane. Przeciwnicy wzajemnie się za pomocą nowoczesnej broni. Zaburzenia ob- lęły tak znaczny teren, że policja i wojsko są bezsilne.

Jako godło Czerwonego Krzyża odwieczno- godło jego kraju, Czerwony Krzyż, na biał- tym polu.

Pierwszy ogólnie ze swojej pracy, że jest Czerwony Krzyż, już w 1870 r. w wojnie prusko-francuskiej. Cały świat patrzył na to z podziwem, ale i uznaniem dla jego poczyni.

Wielką ogólną próbą dla Czerwonego Krzyża była wojna światowa w latach 1914-1918, gdzie opisał pracę ambu- lansowo-sanitarną, rozwinię na szeroką skalę, jakie niesienia pomocy jełcom wo- jennym. Dziś międzynarodowy Czerwony Krzyż, ma w swej organizacji ponad 60 Państw z kilkudziesięciu milionami człon- ków, z których wiele, jakie niesienia pomocy, który leży jej potrzebują, bez względu na to czy to przyjaciel czy wróg.

Zadania Czerwonego Krzyża

W czasie wojny zadaniem Czerwonego Krzyża jest udzielanie pomocy i opieki żołnierzom rannym i chorym, nalegającym do swego własnego, sprzymierzonego i nie- przyjacielskiego, udzielanie każdej samej po- mocy jełcom wojennym, prowadzenie w- lądowej strażi: nazi, zabici, zaginioni, wy- miana tych wiadomości między stronami walczącymi, oraz opieka nad ludnością cywilną, dotkniętą skutkami wojny.

Wreszcie tak w czasie pokoju jak i woj- ny, zadanie jeszcze jedno, zawsze aktual- ne: wpałanie w całe społeczeństwo za- sadę uznawania człowieka i miłości bliź- niego. (ca)

KASZUBI Piszcie - korespondencje z „Zrzesz Kaszubską”

Lippmann atakuje Hoovera za jego ostatnie propozycje

NOWY JORK (PAP). Znany publicysta Lippmann, zaskakował w dzienniku „New York Tribune” Hoovera, za jego o- stnie propozycje zawarcia odrębnego po- kój z Niemcami i Japonią. Lippmann pod- kreśla, że plan Hoovera jest obecnie nie- przyjaznym aktem w stosunku do wszystkich sąsiadów Niemiec i Japonii, a po takim kro- ku Ślany Zjednoczone byłyby w pewnym sensie sprzymierzeńcami bardo wątpliwego gołku marionetek rządów zachodnich Niemiec i Japonii. Publicysta amerykański przypomina, że Hoover był jednym ze spr-

wóów podpisania przez USA w 1919 r. odr-ębne gołko z Niemcami i Japonią. (Tur- cji) - nazywa go człowiekiem, obecnym z- technika łamania wojennych sojuszów i wy- czołowania się z międzynarodowej współpr-

Lippmann zaznacza, że konsekwencje planu Hoovera mógłby być bardzo nieko- rzystne dla Ameryki. Byłoby to nie tylko powtórzeniem fatalnego błędu sprzed kil- sko 30 lat, lecz powiększeniem go do ol- brzymich rozmiarów.

Brityjska flota na sprzedaż

Flota turecka wzmocniła się przez prze- kazywanie 2 kontroldowców i 1 łodzi pod- wodnej. Były to jednostki, zbudowane przez Turcję w Wielkiej Brytanii na zasadzie bry- tyjsko-tureckiego kredytu zbrojowego w roku 1938 i 1939, przekazywane przez rząd brytyjski podczas wojny.

Flota grecka również miała spory udział w nowocześnie floty brytyjskiej. Od dnia zwycięstwa marynarka grecka otrzymała 3 kontroldowców, 4 łodzi podwodnych i 7 łodzi.

Kanada otrzymała wkrótce tyłomem po- zyczki okręt „Mglenic” (14.000 ton). Południowa Afryka otrzymała 2 fragaty.

Norwegia była najlepszym odbiorcą, ku- puje 7 kontroldowców, 5 łodzi podwo- dnych i 3 korwety.

Ponadto następujące państwa otrzymały okręty wojenne na warunkach pożyczki:

Francja i Holandia (po 1 lotniskowcu), Nowe Zelandia (2 krążowiki), Australia (5 kontroldowców), Chiny (1 korweta). Chiny otrzymają rów- nież wkrótce krążowiki „Aurora”.

Zakończono także rokowania w sprawie sprzedaży rządowi indyjskiemu 3 krążo- wników.

